

Hoe het Gelderse stadje Zutphen toch niet Ter Apel 2 werd

Posted on 26 juni 2025 by Menno Tamminga

Het is zondagavond 4 mei. Twee minuten voor acht. Op het Broederenkerkplein in Zutphen zet Rick Verschure de trompet aan zijn mond. Hij blaast *The Last Post*. Verschure is een geoefend trompettist én wethouder namens lokale partij Burgerbelang. In zijn takenpakker zitten onder meer vastgoed en vluchtelingen.

Om twee over acht legt Zutphens burgemeester Wimar Jaeger, die twee weken eerder officieel is benoemd, met zijn vrouw de eerste krans bij het monument. Na afloop krijgt Verschure complimenten voor zijn vlekkeloze timing.

Mediastorm

Drie dagen later, 7 mei, zijn Verschure en Jaeger het middelpunt van een mediastorm. Hun timing had niet beroerder kunnen zijn. Het college van Burgemeester en Wethouders blijkt een overeenkomst met het COA te hebben gesloten voor een bijkantoor waarin het COA 30 jaar lang de asielaanvraag van jaarlijks duizenden asielzoekers zal beoordelen. 's Avonds is een

informatiebijeenkomst gepland. In de brief voor omwonenden staat dat de gemeente het nieuws tot na de bijeenkomst onder de pet wil houden.

Maar 's middags al ligt het op straat. Op Facebook lees ik een kopie van de brief. Mijn eerste reactie: kan niet waar zijn. Het verhullend taalgebruik ('een dienstencentrum'), de geheimhouding, hoezo de urgentie? Bovenal: wat is het belang van Zutphen, het belang van de burgers?

Op sociale media regent het jij-bakken. Dat krijg je met een links bestuur (GroenLinks, Burgerbelang, PvdA en D66) met 16 van de 29 zetels. Dat krijg je met een D66-burgemeester. De benaming dienstencentrum sneuvelt in de mediastorm. Zutphen krijgt Ter Apel II.

's Avonds is er een demonstratie. Zo'n 30 mensen hoor ik later. Onder hen vrouwen met een Nederlandse vlag. De tekst: genoeg is genoeg. In de stad kom ik later wat demonstranten tegen, op weg naar het station of de parkeergarage.

Zo'n snelle demonstratie verrast me. Zutphen, waar ik nu tien jaar woon (daarvoor 55 jaar Amsterdam), maakt zelden een activistische indruk. Al trok een politiek breed gedragen demonstratie voor een volwaardig Gelre-ziekenhuis begin 2023 wel 1.500 mensen volgens de leidende partij, de SP.

Zutphen is al decennia een linkse stad. Vroeger was de Partij van de Arbeid dominant, nu is GroenLinks de grootste. De partij vaart wel bij de instroom van randstadgezinnen die zich aangetrokken voelen door bijvoorbeeld de Vrije Scholen.

Bedreigingen

De daaropvolgende dagen golven de woorden AZC, Ter Apel en dienstencentrum me overal tegemoet.

Raadsleden melden scheldpartijen. Bedreigingen. Alle fractievoorzitters vragen in een verklaring om 'fatsoen en respect' in het debat. Wethouder Verschure bekend in *de Stentor*, de lokale krant, dat hij nauwelijks meer de straat op gaat.

De oppositie neemt stelling. De SP is tegen. Kies Bewust Lokaal ook. Op 18 maart 2026 zijn er gemeenteraadsverkiezingen.

Binnen de coalitie ontstaat spanning. Verschure mist steun in de coalitie. Ook Den Haag kijkt weg. Minister Marjolein Faber (PVV; Asiel) zegt in de Tweede Kamer op vragen van Jimmy Dijk (SP) dat GroenLinks, de PvdA en D66 'er altijd voor gepleit' hebben om de grenzen 'wagenwijd open te zetten'. Als de gemeenteraad instemt is dat lokale politiek. 'Ik bepaal dat niet hoor.'

Mondige mensen

Wat me niet loslaat is dat armzalige onderhandelingsresultaat. Waarom niet het al bestaande AZC met 250 plaatsen reduceren van 750 tot 500? Staphorst eist gewoon miljoenen euro voor een weg in ruil voor een groter munitiedepot.

De details over de onderhandelingen zijn pijnlijk voor B&W. Er blijkt al 2,5 jaar gepraat te zijn met het COA. De fractievoorzitters gingen akkoord met geheimhouding. Een peiling van *de Stentor*: 44 procent zegt mooi idee, 55 procent is tegen.

Bewoners van de wijk Leesten ontpoppen zich als gangmakers van de oppositie. Leesten grenst aan de kavel van het toekomstige COA-bijkantoor op het industrieterrein. Er wonen vooral gezinnen met kinderen. Mondige mensen. Het stemgedrag wisselt. GroenLinks-PvdA en PVV nek aan nek (2023, Tweede Kamer). Bij de gemeenteraadsverkiezingen 2022 komt Burgerbelang sterk uit de bus. Bewoners hangen spandoeken op. Hun petitie krijgt zo'n 7.000 nee-stemmen.

Reactie volgt. Kleine *Loesje*-posters worden aangeplakt met teksten als *Dat is geen asielzoeker. Dat is een mens.*

Insprekavond

Op 12 juni kunnen burgers 's avonds inspreken in de gemeenteraad. Vier minuten per spreker.

Drie demonstraties staan gepland op het plein voor het stadhuis, het 's Gravenhof. Voor, tegen en neutraal. Is dit typisch Zutphen, vraag ik me af.

Volop politie. Het verkeer op sociale media wordt gemonitord.

De vrouwen met hun 'Genoeg is genoeg'-vlag zijn er. Naar mijn schatting staan 200 demonstranten achter hen. De verslaggever van huis-aan-huis-blad *Contact spot*

Forum voor Democratie-Kamerlid Gideon van Meijeren. Hij komt de opposanten steunen.

Voorstanders zie ik niet op het 's Gravenhof. Een raadslid zegt: 'Ik kwam aanfietsen en ik dacht: waar is de afzetting? Ik kon er gewoon langs. Typisch Zutphen.'

De tegendemonstranten roepen 'Vol is vol' en 'Weg ermee'. Een van hun spandoeken maakt duidelijk dat Zutphen al meer doet dan omliggende grotere steden Apeldoorn en Deventer. Als burgemeester Jaeger het 's Gravenhof opwandelt roept het Nee-kamp luidkeels boe en 'leugenaar!' Aan de overzijde, in het neutrale kamp, klappen mensen. Zij steken borden met de Loesje-posters omhoog. Voor het stadhuis zingt een vrouwenkoor *Give peace a chance*.

'Ongeluksgarantie'

Bij de ingang geef ik mijn naam. Je moest je vooraf opgeven. Ik hoef me niet te identificeren. Ook mijn rugzak hoef ik niet open te maken.

De Burgerzaal, een ruim 650 jaar oude erfgoedparel met een kapconstructie à la de Haagse Ridderzaal, is afgeladen. 120 mensen op de publieke tribune. De leiding van de vergadering is strak.

'Op zo'n avond komen natuurlijk vooral tegenstanders', had een coalitieman me toevertrouwd. 'Dus je moet wel een stuk of vijf voorstanders daar hebben.' Dat blijkt niet gelukt.

Van de 23 sprekers die zich aan het onderwerp houden, zijn 20 in meer of mindere mate tegen. Alle bezwaren passeren de revue. Onveiligheid. Zutphen doet al genoeg. De achterkamertjespolitiek. Over onderhandelaars die straks een functie elders hebben. Over de slappe afspraken met het COA: 'Wat u krijgt is een ongeluksgarantie.'

Wat opvalt: vrijwel alle sprekers klagen over het gebrek aan dialoog. Dat burgers tegenover elkaar komen te staan. Over polarisatie.

Wat ook opvalt: er is nauwelijks interactie tussen de sprekers en de gemeenteraad. Alleen Petra Ackermans (Kies Bewust Lokaal) stelt veelvuldig vragen. De vertegenwoordigers van GroenLinks, PvdA en Burgerbelang houden zich

afzijdig. Burgemeester Jaeger wandelt in elke pauze naar de koffiebalie en is aanspreekbaar. Hij en de wethouders zitten met hun rug tegen de muur. Letterlijk.

Ontknoping

De politieke ontknoping komt toch nog onverwacht. Op een reguliere gemeenteraadsvergadering die afgelopen maandagavond begon en tot 02.42 uur duurt, valt het doek voor het COA-bijkantoor. De vier coalitiepartijen onder aanvoering van Burgerbelang plus de ChristenUnie dwingen per motie af dat de stekker eruit gaat.

Begin opnieuw, zeggen ze. Maar nu mét burgerparticipatie én eindoordeel bij de raad. De coalitie en de wethouder blijken overrompeld door het volksverzet en de polarisatie. Wethouder Verschure: 'De bedreigingen hebben bij mij persoonlijk er zeker toe bijgedragen dat ik denk: deze motie komt op het juiste moment.'

Zoals burgers zich op 7 mei overvallen voelden, zo is nu de oppositie overvallen. Hun motie van wantrouwen haalt het niet.

Keert de rust terug? Nee. De coalitiemotie wil ruimte geven aan extra opvang. Nieuwe conflictstof.

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee? Kijk [**HIER**](#).
Hartelijk dank!